

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ   ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ДЕРЖАВНА ВИЩА ТЕХНІЧНО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА
ІМЕНІ БРОНІСЛАВА МАРКЕВИЧА (ПОЛЬЩА)
ЛЮБЛІНСЬКА ШКОЛА ВИЩА (ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КАРДИНАЛА СТЕФАНА ВИШИНСЬКОГО
(ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-
практичної конференції
«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА»

ТЕРНОПІЛЬ - 2018

УДК 159.98:37.091

Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 26-27 квітня 2018 року). / укладачі: В.Є. Кавецький, А.В. Вихруц, О.Я. Жизномірська, І.І.Гаврицак, С.Б. Гах – Тернопіль: СМП “Тайп”, 2018. – 383 с.

У збірнику зібрано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 26-27 квітня 2018 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол №4 від 14.05.2018 р)

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2018

ЗМІСТ

Amantius Akimjak Rozvoj hudobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	11
Beáta Akimjaková School success of pupils with health disabilities.....	19
Андрійчук І. П. Мотивація творчої діяльності молодших школярів у роботі педагога.....	29
Андрущенко Н.В. Використання здоров'язбережувальних технологій в дошкільній освіті України.....	31
Антимис Т. П. Математика як засіб розвитку критичного мислення	34
Бабовал Н. Р. Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану та динаміки розвитку освітніх систем.....	36
Барабаш І.О. Нестандартний початок уроку математики як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів ПТНЗ.....	38
Vauer T., Tsaryk O. Internationale mobilität im kontext der europäischen hochschulbildung.....	40
Біляковська О. О. Професійна підготовка майбутніх вчителів природничо-математичних дисциплін: якісні орієнтири	42
Бойко М.М. Викладач в системі управління якістю вищої освіти.....	44
Брик Р.С. Професійна компетентність педагога в контексті Нової української школи.....	46
Бутан Ю. В. Підвищення кваліфікації вчителів: «комплексний обід» чи «шведський стіл».....	49
Булда А.А., Корещіца А.С. Педагогічна конституція Європи як важливий фактор інтернаціоналізації освітнього простору.....	52
Буняк Н.А. Вивчення іноземної мови у ВНЗ у контексті викликів сучасності.....	54
Бурденюк М. В. Стан готовності майбутніх фахівців з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій до виконання професійних завдань.....	56
Вихруц А.В. Інновації минулих років як приклад для сучасності.....	58
Вихруц В.О., Романишина Л.М. Педагогічна ментальність як основа формування фахової компетентності викладача.....	60
Вишньовський В.В. Психологічна компетентність як умова розвитку професійної майстерності педагога.....	63
Вітенко І.М. Забезпечення професійного зростання вчителя в умовах інноваційного освітнього простору.....	66

Vzťah rodičov ku škole sa mení aj pod vplyvom prvých a ďalších kontaktov ich detí so školou. Čím je vzťah detí ku škole a učiteľom lepší alebo aspoň bezproblémový, dá sa predpokladať, že tomu bude zodpovedať aj vzťah rodičov ku škole. A naopak, vzťah rodičov ku škole sa môže polárne zmeniť aj napriek tomu, že ich vlastná dávnejšia skúsenosť so školou bola dobrá a bezproblémová. Podľa toho, aký status a hodnotu má pre konkrétnych rodičov úspešnosť vzdelávania ich detí v škole, modifikuje sa aj vzťah rodičov ku škole.

Kontakt rodičov so školou je buď priamy alebo sprostredkovaný a je vo svojich rôznych formách a podobách prakticky každodenný. Starostliví rodičia sa každodenne zaujímajú o výsledky, ktoré ich deti dosahujú v škole. Dobrí rodičia poznajú aj problémy, ktoré majú ich deti so školou. Poznajú vzťah vlastných detí ku škole, konkrétnym učiteľom, vyučovacím predmetom a činnostiam. Rodičia, ktorí zanedbávajú starostlivosť a výchovu detí, zaujímajú sa o ich školovanie málo alebo celkom nedostatočne.

Je samozrejmé, že na vývoj osobnosti dieťaťa pôsobia i dedičné dispozície, vplyv okolia a výchova starých rodičov. Avšak postoj rodičov ku vzdelávaniu detí a ku spolupráci so školou, ich vlastnosti a snahy ovplyvňujú podstatne vzťah dieťaťa ku škole, jeho prospech a správanie.⁵⁰

Záver

Každá rozumná starosť a starostlivosť rodičov o veci súvisiace so vstupom ich dieťaťa do školy je v záujme dieťaťa. Jeho vstup do školy, do systému inštitucionálneho vzdelávania o deti vo vzťahu k škole je kvalita rodiny, t.j. jej štruktúra, súdržnosť, adaptabilita, identita, interakcia, autonómia, diferenciacia, zlučiteľnosť, konštelácia, kontext, fungovanie, tradície, rituály a ďalšie atribúty. Ide tiež o schopnosť rodiny fungovať v rozhodujúcich oblastiach, akými sú osobné fungovanie, ktoré je dané spokojnosťou členov rodiny so svojou pozíciou a rolou v rodine; manželské, resp. partnerské fungovanie, t. j. spokojnosť rodičov v sexuálnej oblasti a ich vzájomný súlad; rodičovské fungovanie, vyjadrujúce zodpovednosť za výchovu detí a pocit obohatenia z rodičovskej roly a sociálno-ekonomické fungovanie, ktoré reprezentuje ekonomická úroveň rodiny s jej širším sociálnym začlenením. Dôležité sú sociogenetické súradnice rodiny, obsahujúce priebeh, normalitu a normativitu rodinného životného cyklu.

Zoznam bibliografických odkazov

- BEŇO, M. – ŠIMČÁK, L. – HERICH, J. 2006. *Rodičia o súčasnej škole*. Bratislava : Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave, 2006, 145 s. ISBN 80-7098-441-4.
- ĎURIČ, L.- BRATSKÁ, M. et al. 1997. *Pedagogická psychológia: Terminologický a výkladový slovník*. Bratislava : SPN, 1997. 463 s. ISBN 80-08-02498-4.
- ĎURIČ, L. – GRÁC, J. – ŠTEFANOVIČ, J. 1991. *Pedagogická psychológia*. Bratislava : JASPIŠ, 1991, 73 s. ISBN 80-900477-6-9.
- HAMAROVÁ, J. – HOLKOVIČ, E. 1987. *Rodina, spoločnosť, výchova*. Bratislava : VEDA, 1987, 51 s.
- HELUS, Z. et al. 1979. *Psychologie školní úspěšnosti žáků*. Praha : SPN, 1979.
- HELUS, Z. 1982. *Pojetí žáka a perspektivy osobnosti*. Praha : SPN, 1982. 196 s.
- KARATZIAS, A. et al. 2002. The role of demographics, personality variables and school stress on predicting school satisfaction/dissatisfaction: Review of the literature and research findings. In *Educational Psychology*, [online]. 2002. vol. 22, no. 1, p. 33 – 50. [cit. 2018.04.16.]. Dostupné na internete: www.informaworld.com
- KRAJČÍRKOVÁ, E. 2015. *Sociálnopatologické javy v kontexte pedagogiky a sociálnej práce*. Ružomberok : VERBUM, 2015. 149 s. ISBN 978-80-561-0321-0.

⁵⁰KRÁLÍKOVÁ, M. – SINGEROVÁ - NEČESANÁ, J. 1985. *Rodina a škola*. Praha : SPN, 1985. s.22.

KRAPP, A.; SCHIEFELE, U., WINTELER, A. 1992. Interest as a predictor of academic achievement: A meta-analysis of research. In Renninger, K.A., Hidi, S., Krapp, A. (eds.): *The Role of Interest in Learning and Development*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc. 1992. s.183 – 211. ISBN 0-8058-0718-7.

KRÁLÍKOVÁ, M. – SINGEROVÁ - NEČESANÁ, J. 1985. *Rodina a škola*. Praha : SPN, 1985. 99 s.

MOŽNÝ, I. 1999. *Sociologie rodiny*. Praha : SLON, 1999. 251 s. ISBN 80-85850-75-

OPRAVILOVÁ, E. a kol. 1989. *Pedagogika*. Bratislava : SPN, 1989, 73 s.

POSSE, R. – MELGOSA, J. 2002. *Umenie výchovy*. Vrútky : Advent-Orion s.r.o., 2002, 64 s.

PREVENDÁROVÁ, J. 1998. *Rodinná terapia a poradenstvo*. Bratislava : PF UK, 1998, 97 s. ISBN 80-88868-07-6.

VELIKANIČ, J. a kol. 1978. *Pedagogika pre pedagogické fakulty vysokých škôl*. Bratislava : SPN, 1978, 68 s.

TUREK, I. 1997. *Zvyšovanie efektívnosti vyučovania*. Bratislava : Metodické centrum, 1997. ISBN 80-88796-49-0.

ZELINA, M. 1996. *Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa*. Bratislava : Iris, 1996, 144 s. ISBN 80-9670-13-4-7.

ŽITNIAKOVÁ GURGOVÁ, B. 2009. *Školská úspešnosť v edukačnom prostredí*. Banská Bystrica : PF UMB, 2009, 87 s. ISBN 978-80-8083-0-

УДК 378.1

Андрійчук І. П.

МОТИВАЦІЯ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У РОБОТІ ПЕДАГОГА

Постановка проблеми. Реформаційні процеси в усіх сферах українського суспільства ставлять чимдалі складніші вимоги до ініціативності, креативності особистості, її здатності діяти нестандартно, знаходити правильні рішення в умовах невизначеності. Ці психічні якості закладаються у ранньому дитинстві лише за умови, якщо шкільний психолог, педагог вчасно розпізнають і підтримають прояви творчості дитини. Натомість, на практиці досить часто використовуються традиційні підходи до розвитку творчості молодших школярів, які недостатньо враховують їх психологічні особливості, підміняють справді творчу діяльність репродуктивною тощо. А це, як зазначає Т.В. Дудкевич, становить серйозний бар'єр для повноцінного розкриття природного потенціалу дітей в найбільш чутливих періоди розвитку їх особистості [1, с. 90].

Проблема мотивації творчості є чи не однією із найскладніших і актуальних проблем психології творчості і висуває на порядок денний ряд питань, над якими працює сьогодні наука. Зокрема, вплив індивідуально-психологічних особливостей особистості на формування та розвиток мотивації до творчості, фактори впливу зовнішніх та внутрішніх мотивів на активізацію творчості, якісні та кількісні параметри дії мотивуючих факторів та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У своїх працях В. А. Роменець висвітлює вчення про природу й механізми творчості людини, що охоплює три складові: загальну, генетичну, прикладну психологію творчості. Вчений вирішує питання про психологічний механізм творчості, яким вважає трансдукцію – перехід із суб'єктивно-психічної системи (від задуму) до матеріально-речової (втілення у певному предметі задуму). У генетичній психології творчості В. А. Роменець розробляє модель розгортання творчих можливостей людини від раннього дитинства

до переходу у стан зрілої особистості. Прикладна психологія творчості, на його думку, покликана вирішувати проблеми конкретної людини, надавати допомогу щодо того, як слід діяти, щоб виявити свій творчий потенціал найповніше, як розвинути свої творчі здібності [2].

Проте до теперішнього часу не визначено єдиного психологічного критерію творчої діяльності. Один із найбільш поширених критеріїв пов'язує творчу діяльність з появою психічних новоутворень: тим загальним, що властиво всім продуктивним процесам (перцептивних образів – за В. П. Зінченко, знань – за В. В. Давидовим, цілей і мотивів – за О. М. Леонтьєвим і О. К. Тихомировим, способів дій – за Я. О. Пономарьовим, пізнавальної мотивації – за О. М. Магюшкіним). Інші дослідники розглядають творчість як особистісний інтегративний показник, виділяючи при цьому різні підстави: емоції, у якості основи для породження нових ідей (В. Д. Шадриков); інтелектуальну активність, пов'язану з виходом за межі заданого (Д. Б. Богоявленська); естетичне ставлення до світу (О. О. Мелік-Пашаєв) та ін.

У зв'язку з цим метою публікації є теоретичний аналіз особливостей мотивів творчої діяльності учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Творчість завжди мотивована. Мотиваційна сфера як рушійна сила людської поведінки, посідає провідне місце у структурі особистості. Вона зумовлює її спрямованість, характер, емоції, діяльність, соціальні ролі й установки, впливає практично на всі психологічні процеси.

Зважаючи на це, творча активність особистості, її формування та ще більшою мірою реалізація залежать від розвиненості мотиваційної структури. Такі соціальні явища, з одного боку, як знання, навички, вміння, звички, з іншого – ідеали, інтереси, установки, цінності, переконання, є основою творчої активності особистості. Творчий потенціал носить комплексний характер і виявляється на всіх рівнях індивідуальності: біопсихологічному, психологічному, соціальному і духовному.

Аналіз психологічної літератури засвідчує, що творча діяльність молодших школярів, як продуктивна форма діяльності учнів початкової школи, спрямована на оволодіння творчим досвідом пізнання, створення, перетворення, використання в новій якості об'єктів матеріальної та духовної культури в процесі освітньої діяльності, організованої у співпраці з педагогом.

Для вчителя системи початкової освіти першочерговими виступають питання не стільки суспільної цінності отриманих продуктів, скільки внутрішнього конструктивного ефекту дитячої творчості, здатної підносити особистість на вищі щаблі розвитку, надавати одухотворення її світогляду та діям.

Пізнавальна мотивація творчості молодшого школяра проявляється у формі пошукової активності, більш високої чутливості, сензитивності до новизни стимулу, ситуації, виявлення нового в звичайному, високої вибірковості по відношенню до досліджуваного нового предмета.

Вчені відзначають динаміку самої дослідницької активності творчості дитини. До 7-8 років творчість молодшого школяра виражається часто у формі самостійно поставлених питань і проблем по відношенню до нового, невідомого, розширюється і дослідницький діапазон учнів. Це призводить до того, що вже в молодшому шкільному віці основним компонентом творчого початку стає проблемність, що забезпечує постійну відкритість дитини до нового і загострене прагнення до пошуку невідповідностей, протиріч.

Для української психолого-педагогічної науки властивий пошук оптимального поєднання впливу дорослого із прагненням дитини до самовираження і самодіяльної творчості (І.М. Біла, В.О. Моляко). Для розвитку дитячої творчості необхідна

підтримка дорослих, заохочення допитливості дітей, їх експериментування, пошукових дій, оригінальних рішень, виходу за межі зразка.

Звернемо увагу, що мотивація творчості – це система стійких мотивів, що відображає особистісну трансформацію взаємодії соціальних та індивідуальних чинників у стійку творчу спрямованість. Це поняття характеризує стан свідомості, який зумовлює пріоритет творчої діяльності в системі життєвих виборів і повсякденних стратегій, стимулює та підтримує творчий процес на всіх його стадіях.

В основі мотиваційної основи творчості лежить дотримання таких постулатів: творчість можлива там і тоді, де є відсутність зовнішнього контролю і регуляції цього процесу; для особистості мають бути створені усі можливості для самоактуалізації (А. Маслоу); сприятливий ґрунт для творчості створюють самомотивація і дотримання дитиною встановлених критеріїв оцінки; творчість передбачає свободу фантазій, які не контролюються суворим вартувим – свідомістю; творчість неможлива без захоплення, занурення у справу, відданості їй. У процесі своєї творчості дитина досягає особливих, унікальних результатів, а саме – будує свою особистість з тими властивостями, що дозволять їй у свій час зробити відкриття, винаходи, досягти життєвого успіху тощо.

Висновки. У дитини, в якій розвинута мотивація до творчості, чітко проявляється творча активність, як інтегративна якість індивіда, представлена широким комплексом інтелектуальних, емоційних, характерологічних властивостей, що забезпечують можливість діяти творчо під час розв'язання будь-якої проблемної ситуації або навчальної задачі і гарантують оригінальність, ефективність та позитивний результат даної діяльності. Серед виховних впливів педагога в інтересах розвитку дитячої творчості повинні панувати прийоми стимулювання, заохочення, охвалення та зацікавлення у роботі з дітьми.

Література

1. Дуткевич Т.В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога / Т.В. Дуткевич. – К.: КНТ, 2017. – 265 с.
2. Роменець В. А. Психологія творчості: навч. посібник / В. А. Роменець. – [2-ге вид.]. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.

УДК 373.2.015.31:61(477)

Андрущенко Н.В.

ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Однією з головних цінностей у житті людини є здоров'я. На сучасному етапі в Україні виникла нагальна потреба в зміні ставлення населення до особистого здоров'я і запровадження в життя оздоровчої ідеології. Оскільки саме в дошкільному віці закладаються основи гармонійного розвитку дитини, то своєчасне та успішне формування рухових функцій дитини, збереження її фізичного, психічного та соціального здоров'я, формування навичок здорового способу життя є пріоритетними завданнями сучасної дошкільної освіти [4].

У дослідженнях Т. Андрущенко, М. Амосова, Г. Апанасенка, Д. Венедиктова, Ю. Ліщина, Д. Ізуткіна доводиться, що здоров'я варто розглядати як системне об'єднання в собі чотирьох складових: фізичного, психічного, соціального та духовного. Врахування цього є важливим при доборі різних педагогічних технологій, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку [1].

Науковці Н. Денисенко, О. Богініч, О. Байер, К. Крутій, Л. Ігнатєва, М. Сократов, В. Мануйлова та інші переконливо доводять, що для збереження та